Latweeschu Awises.

Isnahk 7 reises nedelâ. ✪ 93. gada gahjums.

Maksâ:

Eksped. sanemot		Maksâ pa pastu peesuhtot un pilsehtâ mahjâ peesuhtot:		Maksâ uz ahrsemem:	
par 1 gadu	2 rub. 20 kap.	par 1 gadu	3 rub. — kap.	par 1 gadu	10 rub. — kap.
par 1/2 gadu	1 „ 20 „	par 1/2 gadu	1 „ 60 „	par 1/2 gadu	5 „ 80 „
par 1/4 gadu	— „ 60 „	par 1/4 gadu	— „ 90 „	par 1/4 gadu	3 „ 30 „
par 1 mehnesi	— „ 25 „	par 2 mehnescheem	— „ 50 „	par 1 mehnesi	1 „ 50 „

Sludinajumi maksâ: par šķiršu rakstu rind. 10 k., 1. puse u. teksta 30 k.

Adreses maina maksâ 10 kap.

Numurs maksâ 1 kap.

Redakcija un ekspedicija: Jelgawâ, Katoļu ielâ Nr. 44. Telefons 981.

Kantoris: Rigâ, Walnu ielâ 30. Telefons 8260. Pasta kastite 1 6.

Nr. 273. Swehtdeen, 12. oktobrî. 1914.

Swarigakais no saturа:

Kruppa fabrikas.
Jî Widsemes generalsuperintendenta sinojuma par draudschu dsihwi 1913. g.
Apstahkli Wahzijâ.
Muhsu kara spehka fronte pret Wahziju un Austro-Ungariju.
Kara lauks Franzijâ un Belgijâ.
Serbu-melnkalneeschu fronte pret austreeschem.
Juhras karsch.

Kruppa fabrikas.

Reti kahds wahrds pasaulê tik plaschi pasihstams, kâ Kruppa, schi wispasaules nahwes rihku apgahdataja wahrds. Kruppa fabrikas sewischki ir apbrunojuschas wahzu armiju un floti, kâ saka, no galwas lihdſ papehscheem. Jaunakais Kruppa fabriku raschojums ir milsigee 16 zollu leelgabali, ar kureem wahzeeschi jau sagrahwuschi wairak pilsehtas.

Kruppa fabrikas, kâ sinams, atrodas Essenê, Wahzijâ, 50 werstes no Holandes robescham. 1810. gadâ masâ Westfales pilsehtiņâ kahds Fridrichs Krupps eerihkoja pirmo kausejamo krahsni preeksch tehrauda lehjumeem. Pehz irihsdesmit trim gadeem tur sahka isgatawot slinschu stobrus, bet ischetrus gadus pehz tam jau isgatawoja leetus tehrauda leelgabalus. No ta laika sahka augt un attihstitees tagad tik plaschi pasihstamâs un leelisklâs Kruppa fabrikas, kurâs isgatawo breesmigus nahwes eerotschus preeksch wisas pasaules.

Neezigâ masâ Essenes pilsehtiņa tagad ir iswehrtuses par leelu fabrikas pilsehtu, kuras garee fabriku skursteni no tahleenes isskatas kâ wesels mesches, apskatot Esseni no apkahrtejeem augstumeem isleekas ka tur ir kahdas 60 atsewischkas fabrikas, kuras weenu ar otru saweeno beess dselszeļu tihkls. Parasti Kruppa fabrikâs strahdâ 40,000 strahdneeku un 4000 fabriku eerehdnu, bet tagad kur darbi tik dauds un tee wisi teek steigti, wehl stipri pawairots. Bet schi wehl naw wisa Kruppa strahdneeku armija. 10,000 zilweku wehl nodarbojas Wahzijas ogkraktuwês, peegahdadami fabrikam ogles, 15,000 strahdâ Kruppa fabrikâs Annelê, Grusonâ, Reinhausenâ, Duisburgâ, Neiwidâ un Engersâ, 7000 strahdneeki Kruppa dokos Kilê un kahdi 5000 dselsraktuwês Spanijâ. Kruppa fabrikas ir leelisks usnehmums, kurâ galwenâ kahrtâ nodarbojas tikai ar zilweku isnihzinaschanas maschinu isgatawoschanu. Meera laikâ fabrikâ gan ari isgatawo lauksaimneezibas maschinas un rihkus un dselszeļu peederumus, galwenais eenehmumu pelnas awots Kruppeem ir un paleek leelgabali.

Uz Kruppa fabrikam Essenê, kaut gan tâs ir priwats ihpaschums, katrs wahzu patriots tomehr raugas kâ uz wisas tautas ihpaschumu un katrs wahzeetis ari neschaubigi pahrleezinats, kamehr pastahwês Kruppa fabrikas, pastahwês ari Wahzija. Zik leelu nosihmi schâm fabrikam peeschkir ari wahzu generalschtabs, redzams no tam, ka winsch atswabinajis no kara klausibas ispildischanas wisu fabriku rajona eedsihwotajus, baididamees, ka tahdu eesaukschana waretu darit nelabwehligu eespaidu uz darbu gaitu fabrikâ.

Kruppa fabrikas gan skaitas par akzionaru sabeebribas ihpaschumu, bet wisas akzijas peeder gandrihs tikai mirušchâ Alfreda Kruppa weenigai meitai fon Bolena kundzei un tâs wihram, kuri tagad ir ari scha usnehmuma waditaji.

Jî Widsemes generalsuperintendenta sinojuma par draudschu dsihwi 1913. gadâ.

III.

Mihlestibas dahwanas un tizibas mahziba pilsehtu skolâs.

Neraugotees uz materialisma strahwu, mihlestibas darbiba ir manami wairojusês. Mihlestibas dahwanu kopsuma ir peeaugusi no 167,126 rbl. uz 190,024 rbl. Misiones dahwanu wairoschanâs ir isskaidrojama zaur misionaru Stambergu un Blumnera personigeem eerosinajumeem. Ari par Rigas Latweeschu draudsem sino, ka tur mihlestibas darbiba jebschu lehnam, tad tomehr pastahwigi aug. Sewischki kolektes preeksch paschu draudschu wajadsibam rahda labus panahkumus. Rodas ari wisâs draudsês arweenu wairak palihga spehku, kas peedalas pee draudses mihlestibas darbeem. Wisâs Rigas latweeschu draudsês pastahw tagad nabagu kopschanas komitejas, kas par kahrtigu nabagu apgahdaschanu ruhpejas. Turklaht Jahna draudsei ir dimi behrnu dahrsi un nespehjneeku patwerksme; Gertrudes draudsei wasaras kolonija, sehnu sapulzes un Martas beedriba, kura preeksch truhzigeem behrneem ada un schuj; Jesus draudsei eeswehtito jaunawu pulzinaschana swehtdeenu pehzpusdeenâs; Pawila draudsei besdamu komitejas draudses kopschanai wehl nabagu kopejas; Trihsweenibas draudsei dimi behrnu dahrsi un labi strahdajoscha swehtdeenas skola eeswehtomo behrnu sagatawoschanai; Lutera draudsei sehnu beedriba, kurai sapulzes swehtdeenâs no 1—4; Martina draudsei jaunawu un jaunekļu wakari. Wisâs schinis eestahdês biskus draudses diakonisem un daschrem diakoneem peedalas brihwprahtigi spehki. Wisas draudses kopigi peedalas pee 3 mihlestibas darbeem, kurus strahdâ sem mahzitaju wirswadibas un wairaku diakonu wadibas kopâ ar iswehleteem draudschu lozekleem. Tee ir: Silâ krusta darbs, behrnu apgahdneeziba un jaunekļu un jaunawu wakari. Zihnâ pret alkoholismu Gertrudes, Pawila un Martina draudsês ir dibinats Silâ krusta komitejas, kuram ari ziti mahzitaji un diakoni ir peeheedrojuschees, lai leelakâs sapulzês Silâ krusta nosihmi isskaidrotu un schim darbam peekritejus mantotu. — Behrnu Apgahdneezibas beedriba saweeno wisas Rigas latweeschu draudses un ari tautas simpatijas peegreeschas schim mihlestibas darbam. Draudschu jaunekļu un jaunawu wakaros, kurus pahrmainus wada mahzitaji, pehz kopigas dseesmas un luhgschanas pa leelakai daļai tura preekschnesumus.

Pehz mahzitaju eesuhtitâm sinam Widsemê dsihwo 85,815 wahzeeschi, 574,157 latweeschi un 501,306 igauni un uz laukeem wiswairak latweeschu

---

Weentuko preeschu noslehpums.

Romans no Annas Grihn. Tulkojis A. L.

(Turpinajums)

„Juhs gaidijât wihru?" Suituoters ahtri eewaizajâs. „Waj beeschi sche stahweet un gaideet winu?"

Seeweete ar tahdu isbrihneschanos paluhkojâs uz winu, ka winsch nolehma rihkotees usmanigaki.

„Es sche beeschi brauzu garam un nekad neesmu juhs redsejis," winsch sazija. „Tadehk ari es brihnejos."

„Pehdejo reisi es sche brauzu garam pagahjuschâs otrdeenas wakarâ ar kamanaw."

Seeweete sinkahrigi paluhkojâs uz winu un pagrosija galwu.

„Bet tas newarejât buht juhs," wina sazija. „Es koti labi pasihstu sirgu, ar kuru scheit pabrauza garam otrdeenas wakarâ."

„Ah!" Suituoters sazija, „tâ tad juhs atzeratees i sirgu, i kamanas, i to, kas tur eekschâ sehdeja. Tas tatschu biju es."

„Kahds juhs jokotajs," seeweete atteiza, kahpdama pahr sleegsni.

Wina eegahja kuknâ un Suituoters redseja, ka preeksch wihra, kuru wina laulatâ draudsene gaidija, pusdeenas jau gatawas. Winsch saprata, ka wihra eeraschanâs war isjaukt sarunu.

„Kadehk jokotajs?" winsch waizaja.

„Nu tadehk, ka tas nebijât nemaz juhs," wina sazija. „Es neredseju seju, bet balss nebija it nemaz juhsejai lihdsiga."

Suituoters aisstureja elpu.

„Kâ tad juhs dsirdejât garambrauzeja balsi?" winsch waizaja.

„Nu, luhk, redseet, es tak saku, ka tas nebijât juhs. Ja juhs buhtu bijuschi, tad juhs tagad tâ newaizatu. Winsch tatschu pasaudeja zepuri, un es winam to pasneedsu."

„Ho, ho, ha!" eesmehjâs Suituoters. „Kâ gan es to wareju aismirst? Waj teescham juhs man pasneedsât zepuri? Zepure ripoja pa zeļu?"

„Pawisam nê," seeweete sazija.

„Wina atduhras pret wahrtineem. Kungs, kursch bij gehrbees mehteli ar augstu apkakli, puhlejâs to atsneegt ar pahtagu, bet sirgs tam bija nemeerigs. Bet sirgu es koti labi pasinu. Tahds ir tikai weens pa wisu pilsehtu, peleks ar tumschu plankumu uz pleca. Prasees, kam gribeet, wisi jums pateiks, kam peeder schis sirgs. Es pasneedsu tam zepuri, winsch pateizâs un aisbrauza. Un juhs tas nebijât. Zitadi juhs buhtu atminejuschi, ka jums wajadseja meklet zepuri to wakaru."

„Jo," sazija Suituoters, „warbuht teescham es tas nebiju. Es brauzu ar bruhnu sirgu pulksten dewinos wakarâ, un sche garam brauzot man teeschamwehjsch norahwa zepuri. Tadehk es ari eedomajos, waj tikai juhs man to nepasneedsât."

„Ne," seeweete atteiza. „Tas bija peleks sirgs. Un tas nebija pulksten dewinos, bet weenpadsmitos. Wihram bija sewischks darbs un tadehk es winu newareju sagaidit. Tikko nosita weenpadsmit, es isgahju uz eelas un eeraudsiju schis kamanas. Tagad nu ir gaischi redsams, ka tas nebijât juhs."

„Ja. Bet uz redseschanos," Suituoters sazija. „Es dsirdu, ka nahk juhsu wihrs. Netrauzeschu winu."

Un winsch ohtri isgahja pa durwim, sadurdamees durwîs ar wihreeti, kursch winu isbrihnejees usluhkoja.

„Peedahwaju saimneezei jaunu maschinu preeksch kartupeļu tihrischanas," Suituoters sazija, „bet wina atrod to par nepraktisku. Nesinu, ko winai wehl wajaga?"

Pehz tam, eeeedams pirmajâ alus bodê, winsch sahka runat par sirgeem un pa sarunas laiku eewaizajâs:

„Kam sche peeder tas pelekais sirgs ar melnu plankumu uz pleca?"

„Kamberlendeem!" daudsas balsis uz reisi atbildeja. „Luhk, kur nonahweis jauno kundzi. Schodeen pee wineem behres."

Wehl pehz stundas zeturkschna Suituoters jau gahja pa Kamberlendu sehtas wahrteem eekschâ.

Bija redsams, ka mahja peeder bagateem laudim. Wiss bija koti grezni un skaisti. Suituoters parahdija polizistam, kursch deschureja pee wahrteem, sawu nosihmi un dewâs uz sirgu stalli. Apeedams apkahrt wisam stallim un paluhkojotees wisos logos, slepenpolizists beidzot atrada to, kas winam bija wajadsigs— leelu peleku sirgu ar melnu plankumu uz pleca. Stallî winsch pamanija wehl zilweku, kursch tihrija sirgu leetas.

„Kâ sauza scho kutscheeri?" winsch sew waizaja, „Sebolks Brauns, ja, leekas, ka tâ?"

Stalla durwîs Suituoters saduhras ar serschantu Heksfordu, un wini reisê dewâs turp. Zilweks, kursch tihrija sirgu leetas, isbijees usleheja kahjês, nosweesdams kaut ko uz grihdas. Kâ serschants, tâ ari slepenpolizists redseja, ka winam asaraina seja.

„Ko wehl wajaga?" winsch eesauzâs. „Zauru beenu sche saigâ. Kaut peeklauwetu."

Winsch noberseja asaras un pozehla nokritušchâs sirga leetas.

Suituoters wisapkahrt wisu usmanigi apluhkoja.

„Waj schis sirgs tika isbraukts to wakaru?" waizaja Heksfords, rahdidams uz peleko kehwi.

„Tas," kutscheeris speesti atbildeja, kahrtodams sawas leetas.

„Bet, kas wareja braukt ar winu?"

„Kâ lai es to sinu? Manis nebija mahjâs."

„Bet juhs droschi sineet, ka sirgs nemis bez juhsu sinas?"

„Kâ lai kutscheeris to neredz? Ja sirgs, i kamanas..."

(Turpmak wehl.)

dsihwo Walkas aprinkî, 118,600; Rigas aprinkî 102,770; Walmeeras 99,641 un Zehsu 91,992.

Religijas mahziba pilsehtu skolâs. Pilsehtu skolu kopskaits Widsemê sinojuma gadâ bija 313; gadu eepreeksch bija tikai 300 skolu. Klaht ir nahkuschas priwatas un waldibas skolas. Starp schâm skolam ir apsihmetas kâ tihri wahzu skolas 61, latweeschu 90, igaunu 30 un 132 jauktas, kuras apmeklê daschadu tautibu behrni. Schi tizibas mahzibu pasneegschana ir apgruhtinata. Saweenojot wairak waj pat wisas klases jauktâ skolâ, pasneedsot tizibas mahzibas weenas tautibas behrneem, sekmes newar buht labas.

Religijas skolotaju skaits ir peeaudsis us 510 (499 gadu eepreeksch). Winu starpâ ir 244 skolotajas. Priwatelementarskolâs un augstaku priwatskolu apakschejâs klasês religijas stundas pasneedz gandrihs weenigi skolotajas. Wispahrigi ar winu sekmem ir meerâ. Winas sawâ darbâ ir bedsigas, isrâda sawu peenahkumu un strahdâ ar siltu sirdi, jebschu gan metodiskâs spehjas daschreis ir truhzigas. Pee winâm sahpigi sajuhtams derigu grahmatu truhkums sagatawojotees us tizibas mahzibu stundam latweeschu walodâ. Tâ winas to sneedz, ko no skolas lihdsnehmuschas, kâ nu prasdamas. Nodoschanâs sawam arodam sche apsedz daschu truhkumu. Augstakâm skolam wairojotees peeprasa arween wairak akademiski isglihtotus mahzibas spehkus; daschreis pat preeksch augstakâm klasem tahdi naw atrodami un wairakkahrt konsistoriju ir luhguschi, peelaist augstaku mahzibas eestahschu wirsejâs klasês tikai seminaros isglihtotus skolotajus, tadehl ka zitadi religijas mahziba pawisam buhtu jaislaisch. Mums Rigâ wajadsigi akademiski isglihtoti mahzibas spehki, sewischki preeksch latweeschu skolam.

Sekschsemes

Pret wihna wiltoschanu.

Petrogradâ, 8. okt. Finanschu ministrija taisijusi nowehrojumus, ka daschos apgabalos pee wihnogu wihnu pahrdoschanas teek isleetoti nepelaischami un weselibai kaitigi paņehmeeni, jo wihnam peejauzafas un patgiftigas weelas, kâ ari pahrdod wihna surogatus. Tapehz finanschu ministrs usdewis akzises waldes preekschneekeem isdot atteezigus lihdsekkus, lai whinogu wihna pahrdoschana notiktu tikai tahdâs eestahdês, par kuràm naw schaubu, ka tâs nepeelaidis nepareisu rihzibu. Par pahrkahpumeem wainigeem ahrpus kriminalatbildibas atnems ari tirgoschanâs teesibas.

Purischkewitschs.

„Russk. Sl." sino no Witebskas, ka eewainotee ar leelu sajuhsmu atsauzotees par deputata Purischkewitscha rihzibu kara laukâ. Purischkewitschs laikâ apgahdajot ar usturu tuhkstoschcem eewainoto, apgahdajot ari tabaku, weku un pat kabatas lakatus. Winsch peeprasijis sanitarwilzeenu. Ar triju schehlsirdigo mahsu palihdsibu winsch organisejis pahrseeschanas punktu. Eewainotee newar nosławet Purischkewitscha rihkoschanos un ruhpeschanos.

Leischu tautas ideals.

Leischu deputats Itschass sarunâ ar „Birsch. Wed." korespondentu isteizees, ka leischi zihnidamees pret wahzeescheem aisstahwot ari sawu nazionalu idealu — Leetawas saweenoschanu un atjaunoschanu. Wini zerê, ka Austrumu Pruhssija ar 800,000 leischeem tiks peeteenota Kreewijai. Tad leischu ekonomiskâ dsihwe ar brihwu iseju us juhru us reisi tapschot dsihwaka.

Wahzeeschi noschahwuschi poku grafu Potozki.

Sochotschowas tuwumâ, Warschawas gubernâ, grafu Tomaschu Potozki wina pascha majoratmuischâ Strschigowâ noschahwuši wahzu kara pulku nodaka, kura eeradusês muischâ uz laupischanu. Noschautais bij tik 26 gadi wezs un, kâ jau leelas majoratmuischas ihpaschneeks un slawenas gimenes lozeklis, stahwejis pee poku sabeedribas augstâ zeenâ. Grafa lihkis atwests Warschawâ apbedischanai Noschauschanas eemesls bijis tas, ka grafs protestejis pret wahzeeschu laupischanam.

— War eedomatees, kahdu saschutumu wahzeeschi ar scho slepkawibu sazehluschi poku starpâ. Wisi wahzu puhlini, peelabinatees poleem, ar to pagalam ispostiti.

Ahreja tirdsneeziba. Sewischkâ komisijâ, kas apspreesch ahrejàs tirdsneezibas jautajumus, tika skatiti zauri wairaku firmu luhgumi, lai winâm atlauj suhtit us Sweedriju un zaur Sweedriju us Norwegiju daschadas Kreewijas prezes. Luhgums, lai atlauj suhtit leelakas partijas olu, atraidits, jo nebija garantiju, ka olas nenokluhs Wahzijâ. Turpretim sahlitu zuhkas gaku atlauts suhtit us Stokholmu un no tureenes us Angliju.

Baltija

Ehrgli Schejeenes Raufenu mahjâs nakti us 3. oktobri atlausta Karla Augenberga tirgotawa un nosagtas daschadas prezes par 688 rbl. Par wainigu apzeetinats us aisdomu pamata weetejais Ernsts B.

p.

Wez-Gulbene. Eewainoto kareiwju atweschana. Jau sen wisas lasaretas Maleenâ bij sagatawotas. Newareja sagaidit tikai eewainoto kareiwju eeraschanos. Beidsot 5. oktobri bija sinu, ka wilzeens ar eewainoteem nahk no Stukmoneem. Sahkàs sagatawoschanàs us eewainoto saņemschanu. Kurinaja krahsnis un gatawoja pusdeenas. Rati wisi jau no pascha rihta bij kahrtibâ. Ap pulksten 10 pa telefonu pasinoja, ka wilzeens jau peenahzis Jaun-Gulbenê. Sirgi tika eejuhgti un brauzeens dewàs us dselszeļa peestahtni. Pulksten 11 peenahza garsch wilzeens. Daschi wagoni jau bij tukschi. Wairak desmitu eewainoto eeweetoti Jaun-Kalsnawas, Mahrzeenas, Modonas, Zesmaines un Gulbenes draudses (Jaun-Gulbenes Dseedaschanas beedribas namâ) lasaretês. Tikko wilzeens peestahjàs, sahkàs to eewainoto kareiwju pazeenaschana, kuri brauza tahlak. Dewa, kas kuram bij pee rokas: tehju, peenu, sweesta maises, augkus, saldumus un papirosus. Sewischki dsihwu dalibu pee eewainoto apgahdaschanas nehma: Rewini, Meschzeemi, Purini, Wez-Gulbenes muischa un baudſ zitas personas. Wiss wairums kareiwju bij eewainoti 28. septembra laukâ — Polijâ. Eewainojumi weegli: wiswairak rokâs un kahjâs. Gruhti eewainoto bij mas. Tos aisweda us Walku. Wez-Gulbenes lasaretâ eeweetoja 22 kareiwjus. Starp teem atrodas weens latweetis — Behrsinsch no Bekawas Springeem. Behrsinsch deenejis telegrafistu nodalâ un weegli eewainots rokâs. Fisiskee eewainotee isskatas deesgan stipri. Tikai retumis wareja redset noguruschu. Janem wehrâ ari tas, ka garâ zelâ wini baudſ zeetuschi. Sagaiditaju pee dselszeļa peestahtnes bij loti baudſ. Daschi pat no attahlakeem apwideem. Tik ahtri sina par eewainoto kareiwju atweschanu bij isplatijusês.. Atlikuschos eewainotos aisweda tahlak un isdalija pa Stahmereenas, Kalnamuischas, Alukſnes, Opes un zitàm lasaretem. „L."

Wez-Auzê. Pirmdeen, 13. oktobri gada tirgus deenâ, sarihko weetejà Ugunedsehseju Beedriba karobsinu deenu. Atlikums no karobsinu swehtkeem par labu Wez-Auzes Komitejas eewainoto kareiwju lasaretei, kuru minetà beedriba eerihko kopigi ar daschàm zitàm beedribam Ew. Jauno Wihr. Beedribas telpâs. Zeresim, ka weetejee un eebrauzeji ari schoreis ar bagatigam dahwanam pabalstis scho patriotisko pasahkumu.

Pagahjuschâ swehtdeenâ, weetejais mahzitajs usaizinaja draudsi seedot eerihkojamai lasaretei weku un zitus peederumus, war teikt, ka draudse schim usaizinajumam ir sekojusi ar wisleelako simpatiju, jo pahris deenâs tika labprahtigi tik baudſ mantas saņestas, ka droschi war kertees pee lasaretes eerihkoschanas. Latweetis.

Upes muischa. Weesula upuri. Upes muischas pagasta mahjâs, kâ „Lib. M." sino, weesulis sagahsis dsihwojamu ehku: nosista 4 gadus wezà Olga Reinwald un smagi eewainoti wehl seschi zilweki.

Ahrsemes.

Apstahkli Wahzijâ.

Kopenhagenê, 8. okt. Rihtu atklahs Pruhssijas landtaga ahrkahrtejo sesiju. Waldiba eesneegusi likuma projektu par $1^1/_2$ miljardu marku leelu walsts rentejas wehrtspapiru islaidumu. 400 miljoni nodomati kâ pabalsts Austrumu-Pruhssijas eedsihwotajeem, kas zeetuschi no kara.

Kopenhagenê, 8. okt. Pehz „Berliner Tageblatt" sinam maises zenas Wahzijâ ahrkahrteji zehluschàs. Meeschi palikuschi bahrgaki par rudseem. Par pehdejeem prasot 4 markas pudâ. Maises zepschanai leetojot kartupeļu miltus. Awise konstantê, ka kartupeļu rascha nebuht neesot tik leela, kâ to sagaidijuschi. — Ari preeksch Belgijas eedsihwotaju usturaschanas wajadsigi $1^1/_2$ miljonu tonnu kweeschu.

Wahzu speegi Anglijâ.

No Londones sino 7. okt., ka tur apzeetinats kahds wahzu tautibas schokejs, tas gribejis pahrdot Wahzijas wehstneekam Amerikâ daschus swarigus kara planus. Pee Kerkalbas atrasts wahzu besdrahts telegrafa aparats. Dewonschirâ atrastas betona platformas, no kuràm war pahrwaldit wairakas pilsehtas un juhras krastu.

Wahzu jaunakâ instrukzija saldateem.

No Kopenhagenas sino awisei „Birsch. Wedomosti", ka us keisara Wilhelma personigu rihkojumu tagad Berlinê jauneem saldateem un unterofizeereem mahzot instrukziju, kurâ wahrdu pa wahrdam teikts: „Basnizas, mahkslas darbus un seeweetes eenaidneeku semês nedrihkst aistikt." Schahdâ keisara Wilhelma rihzibâ min. awise atrod wislabako peerahdijumu par wahzu saldatu lihdschinejo meschonibu un wandalismu.

Anglijas kara spehks.

Awises „Times" kara kritiks par Anglijas spehkeem nodod schahdu spreedumu: Anglijai, kurai pawisam ir 400 milj eedsihwotaju, saldatu truhkums nekad newar peenahkt. Kara sahkumâ muhsu preekschpulki peedalijàs tikai neeewehrojamâ daudsumâ. Muhsu nahkoschee preekschpulki, kuri jau buhs 600,000 wihru stipri, nems karâ nopeetnaku dalibu, bet tikai 1915. g. kaujas laukâ stahsees wisa muhsu armija. Mehs sawus spehkus waram sawilkt kopâ wehl lehnak, kâ Kreewija. Preeksch muhsu sabeedroteem tas naw isdewigi, bet par to wini pehz tam dabus atpuhstees.

Kara breesmas.

Stahsts no Belgijas kara lauka.

(Turpinajums.)

— Esmu gataws us spihdsinaschanu un nahwi! — firmgalwis pilnigi meerigi atbildeja.

Palkalwneeks winam usmeta hijenes skateenu un greesàs pee saweem ofizeereem:

— Juhs, kungi, wisi esat leezineeki, — winsch teiza: — Juhs redsat schi neleescha stuhrgalwibu?

Ofizeeri padewigi palozija galwas.

— Ja mani us to speesch, tad janoteek teesai un pee tam wehl loti bahrgai, — winsch peebilda ar meschonigu smihnu: — Redsesim!... Redsesim!...

Un tad pawehleja kapteinam Schmehlmanam:

— Psawehlat panemt schis trihs seeweetes, isgehrbt pilnigi kailas un peeseet sche pee scheem kokeem.

— Kuras seeweetes, palkawneeka kungs? — kapitans jautaja.

— Schis, — un palkawneeks norahdija us trim jaunàm meitenem.

Nelaimigais sastinga. Winas bij tikko atstahjuschas behrnu gadus: wezakai bij 18 gadi, jaunakai 15.

Wisas winas drebeja kâ brudsi aiz ustraukuma. Sejâs atspogulojàs schausmas un besprahtigas bailes. Luhpas tapa silganas, bet pahr tàm nenahza neweens wahrds wairak, kâ tik ween ismisuma pilnais issauzeens:

— Maht!... Maht!...

Un winas mekleja patwehrumu pee mahtes.

Winu sejas lika sirdi nodrebet tàs redsot, bet balsi isskaneja tik baudſ ismisuma, ka pat zeetsirdigee saldati tika aiskustinati. Scheem asinainà despota paklausigajeem kalpeem ari bij mahjâs mahtes, mahsas, lihgawas...

Weenigi tikai palkawneeks sehdeja meerigi un lepni sawâ sirgâ un ar zigaru sobos noskatijàs us mineto airu.

Schausmu trihsas, kâ elektriska strahwa pahrgahja par klahtesoscheem, redsot scho breesmu skatu.

Ilgs waibeens pazehlàs pret debesim, weenigs, aiskustinoschs nelaimigo upuru protests pret nepeeredseto warmahzibu.

— O! — palkawneeks eekleedsàs ar draudigu smihnu: — Schee neleeschi, schkeet, grib dumpotees? Mehrkejat us wineem un schaujat tik lihdſ ko kahds no wineem usdrihkstas kaut eepihkstetees.

— Deewa dehl pagaidat! — firmgalwis issauzàs un winam pahr waigeem sahka pluhst asaras.

Winsch gandrihs neapsinigi peekehràs pee palkawneeka sirga pawadas.

— Neaisskar sirgu, neleeti!... — palkawneeks kleedsa un sita firmgalwim ar rewolweri pa galwu.

Nelaimigais pakrita gar semi ar pahrsitu peeri. Bet jau nahkoschâ azumirklî winsch bij kahjàs un noslauzija asinis, kuras pluhda pahr seju.

— Luhdsu juhs ta wahrdâ, kas ir wisswehtaks pasaulê, ta pascha Deewa wahrdâ, kuru ari juhs peeluhdsat, — ta wahrdâ luhdsu, lai sche lihst tikai manas asinis ween! Waj tad mehs esam wainigi, waj mums jaatbild par scho breesmigo karu? Mehs, meerigi eemihtneeki, kuri neko nesinam no walstju leetam! Ari jums ir mahtes, seewas un behrni dsimtenê, kuri juhs mihl un apraud juhsu prombuhtni. Un scho, jums mihko behrninu wahrdâ luhdsu juhs, esat schehligi, esat zilweki! Paschi niknakee un meschonigakee swehri, ari tee mihl sawus behrnus un tos apsargà, laudami labak sewi nokaut, nekà winus aisstkahrt. Neesat neschehligaki par meschonigeem swehreem. Atzeratees sawas mahtes, seewas un mahsas un saubsat scho behrnu kaunibu un newainibu. Wini naw jums neko kaunu darijuschi. Nespihdsinat seeweetes. Esat lihdszeetigi pret wahjeem...

— Nu, waj beidsi sawu sprediki? — palkawneeks sirmgalwi sobgaligi pahrtrauza: — Brihdinu, ka manai pazeetibai ir beigas.

— Wehl weenu wahrdu, wehl weenu wahrdu, luhdsu juhs!

— Runà, bet ihsi!

— Ja juhs ne ar ko newar apmeeriuat, ja juhs nepasihstat schehlumu, ja jums ir akmena sirds, — sirmgalwis turpinaja: — ja jums katrâ sinâ wajag asinu ar ko apmeerinàt juhsu niknumu pret wiseem, kas ween nes belgeeschu wahrdu, — tad sche ir wihreeschi un — winu naw masums. Panemat muhs wisus, leekat sist waj pat apschaut, — mehs ar preeku mirsim, lai tikai glahbtu tos, kuri mums ir mihli. Bet paschu debesu dehl apschehlojatees par seeweetem, par muhsu behrneem, neleekat muhsu meitas kailas par issmeeklu juhsu saldateem. Mehs esam gatawi saņemt sodu, nemat muhs!

(Turpmak beigas.)

„Latweeschu Awises“

Wisjaunakàs kara sinas.

Pet. tel. ag. telegramas. 12. okt.

(peefuhtitas lihdſ pulkſt. 6 rihtâ).

Muhſu kaujas fronte pret Wahziju un Auſtriju.

Kara Wehſtneſis. Lwowâ, 10. okt. Katru deenu Lwowâ atwed guhſteknus, kas ſaņemti zihņâs uſ Dobromikas, Hirowas un Samboras linijas oktobra pirmâs deenâs. Wini ſtahſta, ka auſtreeſchu karaiwju gara ſtahwoklis toti ſlikts, ſliktàs ehdinaſchanas, kà ari brehbju un apawu truhkuma behl. Maiſes karaiwjeem nedodot pa trihs deenas. Jau weſelu mehneſi bſerot kafeju beſ zukura. Auſtreeſchu ofizeeri wehl arweenu iſſkaidro Lwowas atdoſchanu kà ſtrategiſku aprehkinu un apgalwo, ka to eenems no jauna auſtreeſchu armija. Juhtams leels ofizeeru truhkums. Rotas komandè podporutſchiki. Droſchaki par ziteem uſſtahjas ſaguhſtitee ungari, kas neſapraſdami walodas, neka neſin par teloſcheem notikumeem un ſaudetàm kaujam. Ahrſtu palihdſiba auſtreeſchu armijâ noſtahdita tik nepeeteekoſchi, ka karaiwjeem japalihdſas paſcheem weens otram.

Ofiziali. Kara Wehſtneſis, 11. oktobrî. No Augſtà Wirskomandeera ſchtaba.

Muhſu kara ſpehks aiſ Wiſlas panahk atkahpjoſchàs eenaidneeka armijas. Uſ ſeemeleem no Pilizas upes wahzeeſchi wahji pretojàs un tika atſweeſti uſ Skernewizeem (geenwidu reetrumos no Warſchawas). Uſ deenwideem no Pilizas pa zeleem uſ Radomu mehs peeſpeedam wahzu-auſtreeſchu kara ſpehku pee nopeetnas kaujas, kuras fronte 10. oktobrî ſteepàs 40 werſtu gurumâ. Wahzeeſchi daſchàs weetâs iſdara ari pretuſarukumus. Radomas meſchos wairak kahjneeku pulki waronigi ſtrahdaja ar ſchtikeem. Daudſ weetâs eeguhti guhſtekni un loſchmeteji.

Pee Jeſchankas upes (Wiſlas peeteta uſ deenwideem no Jwangoroda) auſtreeſchu karaſpehks mehgina turetees uſ Wiſlas, bet muhſu karaſpehks zihnidamees pahrzelas pahr ſchoupi.

Frontê gar Sanas upi un uſ deenwideem no Peremiſchlas noriſinas niknas kaujas, bet arredſamu pahrſwaru muhſu puſê, peekam mehſtaguhſtam tuhkſtoſcheem eenaidneeku. Pee Titſchenzu augſtumu ieņemſchanas **uſ deenwideem no Jaroſlawas mehs ſagnhſtijam 5 auſtreeſchu rotas**. Weens no muhſu korpuſeem, atſiſdams eenaidneeka uſbrukumu deenwidos no Peremiſchlas, ſaguhſtija 500 auſtreeſchus un eeguwa 9 loſchmetejus. Schi korpuſa kreiſais ſpahrns pahreedams uſbrukumâ ari eeguwa daudſ guhſteknu, eerotſchu un munizijas ratu. Eenaidneeka kara ſpehka nodaļu, kas bij Strijâ, pehz niknas kaujas mehs iſſlihdinajam. Strijâ ſaguhſtijam 1000 auſtreeſchus.

Auſtrumu-Pruhſſijâ naw pahrmainu.

Kara lauks Franzijâ un Belgijâ.

Kara Wehſtneſis. Pariſê, 30. oktobrî. Ofiziali ſino, ka kreiſajâ ſpahrnâ eewehrojami wahzuſpehki, kuru klahtbuhtne tika konſtateta jau wakar, turpina energiſkus uſbrukumus wiſâ rajonâ ſtarp juhru un Labaſê kanalu. Wiſpahri ſabeedroto ſtahwoklis naw mainijees. Ja ſabeedrotee daſchâo weetâs bij ſpeeſti drukſu atkahptees, tad zitâs weetâs wini pawirſijàs uſ preekſchu. Eenaidneeks ſewiſchki energiſki rihkojàs ari Arafas rajonâ un uſ Sommes upes. Pee ſchîs upes frantſchi gahja uſ preekſchu Roſjeras un Santerras rajonos. Pee Werdenas un Pontamuſaras frantſcheem ari bij panahkumi. Wiſpahri eenaidneeks azimredſot mehgina ar jaunu ſparu uſbrukt wiſâ frontê, ſewiſchki ſtarp Seemeļu juhru un Uaſu, nembams palihgâ korpuſus, kas ſaſtahditi no neſen apmahziteem, pa daļai wiſai jauneem, pa daļai padſihwojuſcheem karaiwjeem, un pabalſtidams tos ar kara ſpehka nodaļam (kadreem), kas nemtas no frontes daſchadeem pulkeem.

Londonê, 10. oktobrî. „Star“ ſino no Roterdamas, ka wiſa Belgijas peekraſte atſtahta no eedſihwotajeem. Oſtendê un zitos punktos, kurus eenehmuſchi wahzeeſchi, maſ karh ſpehka, jo wiſi pulki ſawilkti kaujas laukos ſtarp Niportu un Ipru. Wahzeeſchi wiſu ſagatawojuſchi uſ atkahpſchanos. Oſtendes ſtazijâ ſtahw pahri par 100 lokomotiwes, lai waretu weſt kara pulkus atpakaļ.

No Lilles apkahrtnes ſino par ſpihdoſcheem anglu un frantſchu kawalerijas uſbrukumeem. No Flandrijas ſeemeleem un Skeifas ſino, ka wahzu ſaldati pahreet pahr Holandes robeſcham, nomeſdami eerotſchus. Holandê aplureei jau 2000 wahzu ſaldati. Eet baumas, ka wahzu generalis fon Tripps lihdſ ar ſchtaba preekſchneeku Midlkerkê krituſchi no angļugranatas.

Kara Wehſtneſis. Pariſê, 10. oktobrî. Ofizialais ſinojums ſaka: Lai ſapraſtu ſekmes, kahdas ſabeedrotee ſaſneeguſchi, tad nepeezeeſchami jaaiſrahda uſ leetu ſtahwokli, kahds tas bij ſeptembra beigâs. Tad ſabeedroto ſpehku leelakà daļa atbalſtijàs uſ Uaſes upi, Kompjenas rajonâ, bet to nabaļu linija, kuras bij wirſeenâ uſ reetrumeem, gahja tizai lihdſ Amjenas apkahrtnei, nepahrſneegdama Sommas upi. Tagad kaujas fronte pagarinata apmehram par 200 kilometreem ar noluhku, lai ſaſneegtu Belgijas robeſchu, un atbalſtas uſ juhras peekraſti, kur frantſchu kreiſais ſpahrns rihkojas kopeji ar angļu ſloti.

Kara Wehſtneſis. Pariſê, 11. okt Ofiziols ſinojums: Kreiſajâ ſpahrnâ kauja turpinajàs ar leelu niknumu, ſewiſchki pee Arraſas Labaſſè un Armantjeras. Daſchos punktos Labaſſè apkahrtnê ſaaeedrotee bij peeſpeeſti atkahptees, bet pawirſijàs uſ preekſchu auſtrumos no Armantjeras. Wiſpahri ſtahwoklis ſchaî frontes daļâ palizis beſ pahrmainam.

Seemeļos no Enas frantſchu artilerija iſnihzinaja trihs wahzu baterijas.

Kara Wehſtneſis. Bordo, 11. oktobrî. Pehz pehdejàm ſinam diwi apſtahkli attehlo leetu ſtahwokli frontê: neſkatotees uſ niknajeem uſbrukumeem, wahzeeſchi tomehr neſpehj pahrraut ſabeedroto fronti un iſdaridami uſbrukumus winiſ uhta kaujàs wiſus ſpehkus, to ſtarpâ **wezischus un behrnus** Schee apſtahli atkauj frantſchu kara kritikeem uſſkatit ſtahwokli par labu un dot pahrleezibu, ka wahzeeſchi, noguruſchi ſeſchu nedeļu ilgajàs kaujàs, neſpehs botees uſ preekſchu, waj eeguht eewehrojamu aſwaru pat tai gadijumâ, ja frantſcheem neiſdotos winus drihſumâ galigi iſdſiht.

Serbu-melnkalneeſchu fronte pret auſtreeſcheem.

Kara Wehſtneſis. Niſchâ, 11. oktobrî. 7. okt. eenaidneeks uſbruka ſerbeem un melnkalneeſcheem wiſâ Boſnijas frontê, bet tika atſists. Daſchas eenaidneeka kolonas bij peeſpeeſtas atkahptees nekahrtibâ. Dſenajot ſchîs kolonas, ſerbi un melnkalneeſchi eewehrojami gahja uſ preekſchu. Pahrejâ frontê pahrmainu naw, lai gan eenaidneeks atklahja leelgabala un flinſchu uguni pret Gutſchewas poſizijam un uſ Mitrowizas un Belgrades puſi.

Kara Wehſtneſis. Zetinijê, 10. okt. Melnkalneeſchu preſes birojs ſino, ka melnkalneeſchi un ſerbi, kas kaujas Boſnijâ un Herzogowinâ, iſturejuſchi Sarajewas apkahrtnê no 6. lihdſ 9. oktobrim aſiņainas kaujas ar auſtreeſcheem. Eenaidneeks, dabudams paſtahwigi paſtiprinajumus, ſiſtematiſki uſbruka ſerbeem un melnkalneeſcheem ar leelu pahrſpehku, bet zeeta leelus ſaudejumus. Daſchas frontes punktos auſtro-ungaru bij trihsreiſ wairak neka ſerbu un peezreiſ wairak neka melnkalneeſchu. Dehl eenaidneeka leelà pahrſpehka ſerbij ſpeeſti atkahptees uſ ſawàm poſizijam Auſtreeſchi neuſdroſchinajàs uſbrukt ſerbeem un melnkalneeſcheem winu poſizijàs.

Niſchâ, 11. oktobrî. Preſes birojs ſino, ka 6. okt. eenaidneeku kara ſpeka nodaļa dewuſès no Dobropolas uſ ſeemeleem no Kakinowkas un uſbrukuſi no ſahneem melnkalneeſcheem, kas ſtahwejuſchi auſtrumos no Kakinowkas. Melnkalneeſchu nodaļa Bariwazâ pamanija eenaidneeka kuſtibu, uſbruka auſtreeſcheem un ſakahwa tos. Melnkalneeſchi eeguwa kalnu leelgalu, deſmit munizijas ratus un daudſ flintes. 8. okt. notika kaujas wiſâ Boſnijas frontê, peedalotees ſerbeem un melnkalneeſcheem. Serbi atſita eenaidneeku un ſaguhſtija 200, to ſtarpâ peezus ofizeerus. Melnkalneeſchi pret eenaidneeka niknajeem uſbrukumeem bij peeſpeeſti maſleet atkahptees. — Pahrejàs frontês naw notizis nekas ſwarigs.

Juhras karſch.

Las-Palmâ (uſ Kanarijas ſalam), 10. okt. Wahzu twaikonis „Krefeld“ atweda Tenerifâ kuga laudis no 30 angļu twaikoneem, kurus wahzu kreiſers „Karlsruhe“ nogremdejis Atlantijas okeanâ. Nogremdeto kugu leelums kopâ 60,000 tonas.

Kara Wehſtneſis. Kopenhagenê, 11. okt. Atgreeſdamees no kaujas pee Sawas auſtreeſchu upes monitors uſduhràs uſ eenaidneeka minu un nogrima. Ekipaſcha, 30 wihri, aiſgahja bojâ.

Kara Wehſtneſis. Frimantlâ, 11. okt. No Kolombas iſbraukuſchà twaikona „Medina“ paſaſcheeri ſtahſta, ka redſejuſchi Indijas okeanâ wahzu ogļu kugi, kas bijis ſagatawots preekſch ogļu iſkrauſchanas. Domà, ka ogļu kugis gatawojees apgahdat ar ogļem wahzu kreiſeri „Emden“.

Petrogradâ, 10. okt. Uſ tirdſneezibas ministra wispadewiga ſinojuma par Petrogradas politechniſkà instituta ſtudentu padewibas telegramu ſakarâ ar augſtſkolu mahzekļu eſaukſchanu kara deenaſtâ, Wiņa Majeſtate Kungs un Keiſars paſchrozigi uſrakſtija:

„Eſmu aiſkuſtinats no ſtudentu juhtam un zeenu winu karſtogatawibu kalpot tehwiju un Manſchaî leelajâ karâ.“

Maſkawâ, 10. okt. Wakarâ no jauna iſzehlàs Wahzijai un Auſtrijai naidigas demonſtrazijas. Daudſâs leelâs Wahzijas un Auſtrijas pawalſtneeku firmâs iſſiſti logi un nonemtas iſkahrtnes. Polizija drihſ atjaunoja kahrtibu; 10 perſonas areſtetas.

Bordo, 11. okt. Wahzeeſchi nodedſinajuſchi Lillê mahkſlas muſeju ar daudſ dahrgàm ſlawenu mahkſlineeku gleſnam un ziteem mahkſlas darbeem.

Londonê, 11. oktobrî. Angļu waldiba neſen eeguwa leelu daudſumu zukura, zaur ko Anglija uſ wairak mehneſcheem ar zukuru ir apgahdata.

Pretorijâ, 11. okt. Agrakais Transwales preſideents Schalks Birgers iſſludinajis atklahtu wehſtuli, kurâ proteſtè pret palkawneeka Mariza nodewibu un uſaizina buhrus palikt uſtizigeem Anglijai.

Sofijâ, 11. okt. Auſtrija un Ungarija atſihta par no koleras apdraudetu. Bulgarija aiſleeguſi eewest no Auſtrijas auglus, pahrtikas weelas, drehbes un daudſ zitas mantas. Wiſus paſaſcheerus apſkata ahrſti.

Sofijâ, 11. okt. Bulgaru telegr. agentura noſauz par nepateeſu iſpaudumu, ka Bulgarija noſlehguſi ſabeedribu, wehrſtu pret Serbiju, Greekiju un Rumaniju.

Daſchadas ſinas.

Wahzu ſpeega rihziba Kreewijâ.

Wahzijas ofizeers Schmikings, kà „Now-Wr.“ ſino, apbraukajis ſpeegoſchanas noluhkâ wiſu Kreewiju kruſtam un ſchkehrſam un tad labakas ſpeegoſchanas noluhkâ apmetees paſchâ Petrogradâ, nopirzis tur namu un eerihkojis tanî deſu iſgatawotawu un pahrdotawu. Tur winſch tad ari deſas taiſijis un pahrdewis, lihdſ iſzehlees tagadejs karſch, kur tad peepeſchi noſudis — protams, aiſlaiſdamoes ar wiſeem ſaweem ſaſpeegoteem noſlehpumeem uſ Wahziju. Wiņa ſeewa palikuſi wehl Petrogradâ, kur namu ſchajàs deenàs pahrdewuſi kahdam wahzeetim Joſim; bet atteezigàs eeſtahdes, dabuhdamos ſinat, ka nama ihpaſchneeks ir Wahzijas pawalſtneeks, naw atſinuſchas nama pahrdoſchanu par likumigu, un tà no pahrdoſchanas nawa nekas iſnahzis.

Riga.

Widsemes gubernators islaidis 7. oktobri obligatorisku noteikumu, pehz kura aisleegts braukt ar privateem automobileem Rigas aprinkî ahrpus pilsehtam. Wainigos sodîs ar naudas sodu lihdſ 3000 r. waj 3 mehneſcheem zeetumâ. p.

Eekſchleetu ministrs isdewis rihkojumu, zeeschi raudſitees, ka Baltijas pilsehtu waldês leeto walsts walodu. p.

Kaſtites ſeedojumeem kara wajadſibam ahrpus ſeedojumeem Sarkanâ Krusta wirswaldei, eekſchleetu ministrs atlahwis eerihkot pee skolam Rigas mahzibas apgabalâ, tà ka kaſtites peeejamas ari wispahri publikai. p.

Sinu par wahzu walobas skolotaju truhkumu Rigas mahzibas apgabalâ scha mahzibas apgabala walde atſauz par nedibinatu. p.

Walodneeezibas nodalas ſehdê zeturtdeen 9. oktobrî preekſchneeks walodneeks K. Mühlenbachs sinoja, ka Lanzmana kgs eesuhtijis mühſu wehſturneekeem, pehtneekeem eewehrojamu faktu; Widsemê, Duhres pagastâ, atrodas upite „Latupe" un blakus pagastâ, Lejas zeemâ esot mahjas „Latupneeki". No tamlihdſigeem wahrdeem pehtneeki mehginajuschi peerahdit „Latweeschu" nosaukuma iszelschanos. Uſ to ſehdes darbineeki papildinaja, ka Mahlu muiſchâ, Welenas draudſê esot mahjas „Latwaſas", tagad peeweenotas Sinoles pagastam. Turpreti Sigulbas pagastâ ſinamu apgabalu ſauzot wehl tagad par „Latweeſchu galu" un eedſihmotajus par „Latweeſchu galeeſcheem"; teem esot paſcheem ſawi kapi no ſeneem laikeem un wiſi ſauzot zitus ſigulbeeſcheeus par lihbeeſcheem. Schos aiſrahdijumus atſina par paſinojameem laukrakſtos, lai tureeneeſchi eesuhtitu tuwakas ſinas un pehtneeki greeſtu uſ ſchâm weetam peenahzigu wehribu.

Wahrdu paſkaibrojumus bij eesuhtijuſchi: Langmans no Duhres (pee Lejas zeema); Galwinſch no Jaun-Gulbenes; A. K. no Korneſes un Smiltneeks no Salneekeem. — Laikrakſtu laſitaju laipnai lihdſdarbibai nododami ſchahdi nodolâ nenoſkaidroti wahrdi: lubans; lubet; (Lange); lubeniza; (J. Zihrulis); lubit; lubna; lubis; luhzkas; „netihrs, ka no luzkas iſlihdis"; ka tas ſaprotams? ludene; ludes Ulm. luges, kur? luhdſes plawa, „Medneeku laikus" J. Upitis; luhdſiba, Ulm. „es nahku ar leelâm luhdſibam, kur? kudſinatees; ludſis, D. L. Angr. peel., waj tà kur ſaſtopams? lugawa; luhgſna luhſchana, Fürekers; luhkſchninat waj luhgſchninat un luhkſchkinat, kur leeto ſchos wahrdus? luhkibas (pee Poruka) waj tà kur runâ? luhknejâ behrſinâ t. dſ. ko apſihmê luhknejs? lukſêt; lukſtet; „Eeſahka lukt pehz ſeptinâm deenam i meeſiſchi i auſinas, (Domâs); luhku, luhku, redſu, redſu? luhkât, luhkât; lulliſchi waj luliſchi; lulis un luhlis; lumens, lumans, lumahns adj.; lumit; lumpat, Lautebachs, kur? lumſtallis; lumdet, kurſch lund man apkahrt, kà lapſa; lundſchât; lungat; lunginatees; lunkis, meſcha lunkis u. t. t. daudſnoſihmês, kur? lunks; lunket.

Nahkoſchâ ſehde zeturtdeen plkſt. pus ſeptinos Widſemes Saſtarpejâ Kreditbeedribâ, Kalku eelâ 7. W.

Par ſchihdu nekihtribu „Jaunai Deenas Lapai" nahkas ſinot ſchahdi: Daſchâs weetejâs brihwprahtigo ugunsdſehſeju beedribâs ir ari ebreji par beebreem. Tee tad ari peebalas pee eewainoto weſchanas. Bet 7 oktobrî peenahkts, ka diwi ebreju ugunsdſehſeji Abrams F. no I. Maſkawas eelas 61 un Leiba Z. no Awotu eelas 23 peeſawinajuſchees naudu, kuru wineem eedewuſi publika, nodot eewainoteem. Winus ſagaida bahrgs ſods.

Nepateeſas leezineezes. Pag. gada 26. auguſta wekarâ uſ Romanowa eelas tika aplaupita jaunawa Olga Balgalw. Toreiſ par wainigo peenahza ebreju, pee Rigas kalpotaju oklada peeraſtſtito Leibu Naftalu, 21 gadu wezu, un Rigas apgabalteeſa 10. ſeptembrî winu noteeſaja uſ 3 gadeem areſtantu rotâs. Toreiſ Naftals par leezineezem no ſawas puſes bij uſdewis ſawu wahti, 48 gadus wezo Nechamu Naftal un Jaunjelgawas ſchihdeeti Annu Adelſon, 43 g. w., kuras ſem ſwehreſta apleezinaja, ka Naftals to wakaru bijis mahjâs, kaut gan weſels bars zitu leezineeku peerahdija Naftala wainu. Abas ſeeweetes ſauza pee atbildibas par nepateeſas leezibas doſchanu ſem ſwehraſta. Rigas apgabalteeſa aiſwakardeen winas abas noteeſaja zeetumâ — Naftol uſ 3 gadeem un 6 mehn. un Adelſon uſ 3 gadeem, atnemot winâm wiſas teeſibas un preekſchrozibas, bet paſchu Leibu Naftalu par winu peerunaſchanu uſ to — uſ 3 gadeem un 6 mehn. noſeedſneeku pahrmahziſchanas nodalâs. Ari ſchoreiſ bija uſdoti jauni leezineeki — ebreji, kuri apgalwoja, ka Naftals nebijis wainigs pee aplaupiſchanas, un tagad zels apſuhdſibu ari pret wineem. Abas noteeſatâs ſeeweetes tuhlin apzeetinaja.

Neganta breedis. Wakarrîht ſwehru dahrſa puiſis, 24 gadus wezais Oſips Barans barojis breeſchus, no kureem weens tà ſaniknojees, ka uſbruzis Baranam un gruhti ſadauſijis winam peeri un ſahnus. Barans aiſweſts uſ pilſehtas ſlimnizu. p.

Apzeetinaja pagahjuſchâ nedelâ Pahrdaugawâ 20½ gadus wezo Nikolaju K. no Talſu eelas Nr. 2, kurſch tramwojâ braukdams bij nizinoſchi iſteizees pret armiju —ons.

Maksas paaugſtinaſchana par gahſi. Kokſa zenas zehluſchâs tahdâ mehrâ, ka aiſ ta eemeſla gahjes apgaiſmoſchana pilſehtai iſmakſajot gada laikâ 59,760 rbl. dahrgak. Pilſehtas walde ar ihpaſcho komiſiju aprehkinajuſchas, ka ſcho leeko iſdewumu ſegſchanai japaaugſtina maksa par gahſi ar 45 proz. tahdâ kahrtâ, ka paaugſtina maksu par gahſi apgaiſmoſchanas wajadſibam ar 20 proz, bet techniſkâm wajadſibam ar 25 proz. Schahdu paaugſtinajumu pilſehtas walde liks pirmdeen pilſehtas domei preekſchâ apſtiprinat.

Maksas paaugſtinaſchana par elektribu. Ihpaſchâ pilſehtas komiſija aprehkinajuſi, ka akmeņogļu zenas zelſchanâs dehl no 17 uſ 30 kap. par pudu pilſehtai iſmakſâs elektribas iſgatawoſchana no 1. ſeptembra lihdſ nahkoſcham 1. maijam 78,000 rbl. dahrgak, neka pa wezajâm akmeņogļu zenam. Lai ſchos leekos iſdewumus ſegtu, komiſija likuſi pilſehtas waldei preekſchâ paaugſtinat maksu par elektribu tàs leetotajeem ar 60 proz. Pilſehtas walde peekrituſi ſchahdam paaugſtinajumam un pirmdeen pilſehtas domei buhs jaſoka ſchajâ leetâ galā wahrds.

Linu ſuhtijums uſ Angliju trijos buru kugos apturets Rigas ostâ tapehz, ka Rigas juhras lihzî iſtiktas minas. p.

Miljonu pudu akmeņogļu no Donas raktuwem pilſehta nopirkuſi par 14—17 kap. pudu ſawâm un privatu namu apſildiſchanas wajadſibam. No ſchi uſpirkuma atſuhtiti paraugam 10,000 pudi par 20 kap. pudâ un ſuhtijums iſmakſajot 12—13 kapeikas pudâ. Uſpirkumam wajadſiaga pilſehtas domes atlauja. p.

Ar lipigâm ſlimibam ſaſirga no 28. ſept. lihdſ 4 oktobrim: ar wehdera tihfu 4 (nedelu agrok 4), ar aſins ſehrgu 12 (17), ſcharlachu 9 (28), maſalam 25 (9), difteriti 13 (8) un bakam 3 (10). p.

Jelgawa.

Dſelſzeku leetas. Zeku miniſtrija paweh-lejuſi paleelinât pretſchu wilzeenu kuſtibu uſ tâm Kreewijas dſelſzeku linijam, kuras ſaweeno Kreewiju ar Galiziju. Gandrihſ wiſi pretſchu wilzeeni, kurus ſuhta uſ Galiziju, peekrauti ar labibu un daſchadu lopbaribu no eekſchejâm gubernam.

Akziſe uſ zukuru. Miniſtru padome peenehmuſi miniſtra preekſchlikumu, pehz kura teek paaugſtinata zukura akziſe par 25 kap. uſ pudu.

Wiltoti puſrubli ir pehdejâ laikâ parahdijuſchees apgroſibâ Jelgawâ. Wineem ir 1906. g. ſkaitlis un atſchkiras no ihſtajeem ſilganos krahſas un ſkanas dehl. Eeteizams publikai pee puſrubļu eemaiſchanas uſmanitees. „S."

Neiſdewuſes ſahdſiba. Muſikas instrumentu magaſinas ihpaſchneeks Kweeſis (Katolu eelâ Nr. 30) ſinoja poliſijai, ka wina mahzeklis, Saldus pagaſta Anſis Titon, nonehmis mandolinu 5 rbl. wehrtibâ un noſlehpis to tumſchajâ koridorâ, lai pehz weikala ſlehgſchanas aiſneſtu. Tas winam neiſdewees, jo ihpaſchneeks K. wehl laikâ to pamanijis. Leetu iſmeklê.

Atraſts lihkitis. 8. oktobrî uſ katolu kapeem, Kalwes ſchoſejâ, atraſts ap 6. mehneſchu wezs wihreeſchu kahrtas lihkitis. Lihkitis nodots ſekzijas nodalâ. Leetu iſmeklê.

Jelgawas apgabala teeſa 22. ſeptembrî iſteeſaja ſekoſchas apſuhdſibas: 1) Pret Kraſnoſelſkas pag. (Kaunas gub.) 30 g. wezo Iwanu Tſchalku un Likſnas pag. (Wit. gub.) 31 g. w. Iwanu Pakeru, kuri apſuhdſeti ſekoſchâ leetâ: Naktî uſ 1. now. p. g. tee eegahjuſchi Dobeles aptinka Meitu krogâ, nonehmuſchi tur guloſcham Karlim Filipowitſcham ſchaketi, ar kuru bijis apſedſees un pawehlejuſchi tam krogu atſtaht, ko tas nobijees ari darijis. Tad otram guletajam, Kaſimiram Petkewitſcham, iſmeklejuſchi kabatas un panehmuſchi tam naudas maku ar 150 rbl. un rewolweri. Kad Petkewitſchs pamodees ſahzis kleegt pehz palihga, tee ſituſchi tam pa galwu. Petkewitſchs pakehris garkahta ſlotu un dewees laipitajeem wirſû, bet Pakers tad draudejis ar rewolweri. Beigâs tee wehl pakehruſchi dimus kaſchokus un aiſbehguſchi. Wehlak atrada Tſchalku meſchâ gulam ar abeem kaſchokeem un ſchaketi. Otrâ deenâ apzeetinaja ari Pakeru un atrada pee wina rewolweri. Pee teeſas apſuhdſetee par wainigeem neatſinâs, bet paſkaidroja, ka bijuſchi peedſehruſchi un krogâ ſahkuſchi kautees. Rewolweri Pakers pazehlis no grihdas un wehlak gribejis poliſijai atdot. Kà tee kaſchoki Tſchalkam meſchâ raduſcheies blakam, to winſch neſinot pateikt. Abus attaiſnoja.

2) Pret Kainſkas pilſehtas (Sibirijâ) 43 g. w. Aleksandru Filipowu ſaukta Saichkakuli, kas naktî uſ 12. janw. ſch. g. Jelgawâ eelauſees Elizabetes Poll dſihwokli un notabſis 2 r. naudas un kaſtiti ar daſchadâm leetam 50 r. kopwehrtibâ, kà ari peeſawinajees winas paſi. Filipows jau daudſ reiſes par ſahdſibam ſodits un neleedſâs. Peeſpreeda winam 3 g. areſtantu nodalâ.

Atbildigais redaktors: N. Purinſch

Iſdeweja: Sabeedriba „Latweeſchu Awises".

Печатать разрѣшается. Митава 11. окт. 1914.

Naktswaktneeks
wajadſigs K. Zaunberg ſahgetawâ, Lilienfelda eelâ 25.

Karpu ſiwtinas
no 1½—4" garas pahrdod par 10—40 rbl. tuhkſtoti Leſtenes muiſchas walde, pr. Leſteni, Kurſemê.

Paſauders laulibas gredſens, burti A. S. 1911. pret pat. algu nododams Dobeles eelâ 60, apawu weikalâ (674-3)

Snikeres
pagaſta walde zaur ſcho uſaizina wiſus ſchi pagaſta lozekkus, kuri dſimuſchi laikâ no 1. janwara 1894. g. lihdſ 1. janwarim 1895. g., uſdot pagaſta waldei lihdſ 1. dezembrim ſch. g. ſinas par ſawu gimenes ſaſtahwu, nodarboſchanos, iſglihtibas zenſu un t. t. dehl eerakſtiſchanas eſauſchanas liſtê par 1915. g (673)
Snikerê, 4. oktobrî 1914. g.
Pag. wez.: S. Leſchinſkis.
Skrihw. w. iſp.: H. Bitters.

Jelgawas Kommerzbanka
(1899. g. dibinatâ „Jelgawas Lauksaimneez. Beedrib. Krahſchanas Aiſdoſchanas Sabeedriba" 1912. g. 31. oktobrî pahrdeweta par „Jelgawas Kommerzbanku").
Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 44, telefons Nr. 62.
(Jelgawas Lauksaimneezibas Beedribas namâ)
Jelgawas Kommerzbanka iſdara wiſadas banku operazijas.
Paſta adreſe: Митавскому Коммерческому Банку, Митава. — Jelgawas Kommerzbankai, Jelgawâ.
Telegraſa adreſe: Коммерцбанкъ, Митава. — Kommerzbank, Jelgawâ.
Rentejâs un walſtsbankas nodalâs: Условный текущій счетъ Митавскаго Коммерческаго Банка въ Митавскомъ Казначействѣ № 63671. — Jelgawas Kommerzbankas teloſchais rehkins Jelgawas rentejâ Nr. 63671. (587)
Bilanze uſ 1. janwari 1914. g. 6,405,745 rbl. 08 k.

Oſchu un oſolu meſchs
tiks
wairakſoliſchanâ pahrdots
25. oktobrî 1914. g., pulkſt. 9 no rihta, pee Skurſtenmuiſchas Fabrik meſcha farga. (669)

Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas Krahj-Aiſdewu Sabeedribas
3 kl.
pirmmahzib. ſkolâ
ſeemas ſkoleneem mahzibas ſahkſees
15. oktobrî.
Skolas nauda 5 rbl. Jaunus kolenus war peeteikt ikdeenas no pulkſt. 12—2 ſkolas telpâs, Katolu eelâ 44. (638)

Печатать разрѣшается. Митава, 12 октября 1914. г.

Drukata Grahmatr. Ekonom. Sabeedribas drukatawâ.